Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
30.9.2025
Dnro/Dnr
TRAFICOM/674361/03.03.01/2025
Viite/Referens

Liikenne- ja viestintäviraston asiantuntijalausunto tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelmaa koskevasta komission tiedonannosta annetusta valtioneuvoston selvityksestä (E 52/2025 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelmaa koskevasta komission tiedonannosta (E 52/2025 vp).

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja pitää valtioneuvoston tavoin hyvänä sitä, että komissio on antanut laaja-alaisen tiedonannon keskeisistä tekoälyyn liittyvistä suunnitelluista politiikkatoimista. Toimintasuunnitelman keskiössä on tavoite EU:n johtoasemasta tekoälyn kehittämisessä. Komissio rakentaa tavoitteen edistämistä tekoälyn laskentainfrastruktuurin, datan saatavuuden, tekoälyn käytön lisäämisen ja osaamisen kehittämisen ympärille. Tavoite edellyttää merkittäviä investointeja ja yhteistyötä EU-tasolla, samoin kuin tekoälyn ympärille syntyvien ekosysteemien tukemista.

Komission toimintasuunnitelman mukaan eurooppalainen avoimen innovaation lähestymistapa tuottaa tuloksia. Keskeistä tässä kehityksessä nähdään olevan EuroHPC-yhteisyrityksen suurteholaskentakapasiteetti, johon on julkinen pääsy. Valtioneuvosto on katsonut, että EuroHPC-yhteistyön avulla voidaan merkittävästi vahvistaa Euroopan kilpailukykyä tekoälyyn ja tieteelliseen laskentaan liittyvässä ja sitä hyödyntävässä tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. Lisäksi valtioneuvosto on pitänyt tärkeänä, että EuroHPC-yhteisyrityksen tekoälypainotteisia supertietokoneita voidaan hyödyntää laaja-alaisesti myös muussa kuin tekoälyyn liittyvässä tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. Tekoälyn kehittämiseen liittyvä globaali johtajuus, kuten myös laajemmin digitaalinen johtajuus, edellyttää investointeja eurooppalaiseen data- ja laskentainfrastruktuuriin ja sen kapasiteetin kasvattamiseen. Virasto tukee valtioneuvoston näkemyksiä EU:n tekoälyn kehittämiseen liittyvien kyvykkyyksien parantamisesta ja kapasiteetin kasvattamisesta.

Kyvykkyyksien ja kapasiteetin kasvattamisen lisäksi EU:n olisi tunnistettava ja hallittava valtioneuvoston kannassa kuvatuin tavoin EU:n ulkopuolisia riippuvuuksia ja kiinnitettävä huomiota riittävään varautumiseen. Generatiivinen tekoäly on merkittävässä roolissa EU:n pyrkiessä digitaaliseen johtajuuteen. Valtioneuvoston tavoin virasto pitää tärkeänä sitä, että toimenpidesuunnitelmassa esitellyt ratkaisut

perustuvat mahdollisimman pitkälle avoimen lähdekoodin malliin. Virasto korostaa myös, että EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää laajempaa ja vahvaa digitaalisen turvallisuuden arkkitehtuuria, jossa kyberturvallisuus ja yhteiskunnan kriittisen digitaalisen infrastruktuurin suojaaminen ovat korkealla tasolla.

Virasto yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että EU:n kilpailukyvyn vahvistamiseksi tarvitaan rohkeita eri toimialojen uudistumiseen liittyviä toimia. EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää myös merkittäviä investointeja sekä aikaisempaa laaja-alaisempaa panostusta tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Lisäksi tarvitaan tutkimus- ja kokeilutoiminnan tulosten johdonmukaista ja laajamittaista käyttöönottoa ja skaalaamista. Erityisen tärkeää tämä on murrosteknologioiden, kuten erilaisten tekoälyratkaisujen kohdalla. Valtioneuvoston selvityksessä kuvatuin tavoin toimivan datatalouden edistäminen on niin ikään keskeistä tuottavuusvaikutuksien kasvattamiseksi.

Komission odotetaan julkaisevan tekoälyn soveltamista koskevan strategian lokakuussa 2025. Strategia perustuu tekoälyratkaisujen laajamittaisen käytön lisäämiseen valituilla sektoreilla EU:n kilpailukyvyn kasvattamista tukevien tavoitteiden mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto tukee valtioneuvoston tavoin tekoälyn soveltamista koskevan strategian laatimista ja toivoo komissiolta aidosti uudistumista tukevia toimenpiteitä. Virasto odottaa, että strategiassa käsitellään myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan sektoreita, kuten liikkumispalveluita tai sähköistä viestintää.

Näemme valtioneuvoston tavoin, että uusilla teknologioilla ja erityisesti tekoälyratkaisuilla voidaan tuottaa tehokkaampia ja parempia julkisia palveluita. Tekoälyn käytön lisääminen julkisten palveluiden tehostamisessa korostuukin myös tulevassa tekoälyn soveltamista koskevassa strategiassa. Liikenne- ja viestintävirasto suhtautuu myönteisesti EU-tason toimenpiteisiin julkisen hallinnon ratkaisujen osalta. Virasto haluaa olla turvallisen digitalisaation edelläkävijä ja edistäjä. Tavoitteemme on toimia mahdollistavana viranomaisena, joka näyttää tien Suomen digitaaliselle kehitykselle riskeeraamatta turvallisuutta. Liikenne- ja viestintäviraston tekoälyyn liittyvä työ on laaja-alaista ja se muodostaa kokonaisuudessaan viraston tekoälyohjelman.

Virasto yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jonka mukaan dataan ja tekoälyyn liittyviä politiikkatoimia tulee kehittää koherentisti, rinnakkaisesti ja kokonaisvaltaisesti yhtenäisen etenemissuunnitelman mukaisesti, sovittaen yhteen erityisesti dataunionistrategian ja tekoälyn soveltamisen strategian. Dataunionistrategiassa tulisi käsitellä tiedon yhteentoimivuutta ja tiedon hyödynnettävyyttä tekoälyn näkökulmasta. Tekoälyn turvallinen kehitys edellyttää korkealaatuista ja laaja-alaista tietoa. Se edellyttää myös sitä, että politiikkatoimet ja lainsäädäntö ovat toisiaan täydentäviä, eivät päällekkäisiä. Virasto tukee valtioneuvoston kantaa, joka korostaa innovatiivisten tekoälyjärjestelmien kehittämisen kannalta yhtäältä sitä, että nykyistä dataa koskeva sääntelyä yksinkertaistetaan, ja toisaalta sitä, että datan hallinnassa hyödynnetään ja sujuvoitetaan nykyiseen sääntelyyn perustuvia rakenteita, eikä luoda uusia.

Periaate on tärkeä myös tulevan EU-tasoisen tekoälyä koskevan sääntelyn osalta, liikenne- ja viestintävirasto korostaa tässä yhteydessä erityisesti pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämistä koskevaa aloitetta. Virasto painottaa valtioneuvoston tavoin, että säädösehdotuksen valmistelussa tulisi varmistaa, yhteensovittaminen muun

aihealueen lainsäädännön kanssa ja komission tulisi varmistaa, että säädös ei aiheuta tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Valtioneuvoston selvityksessä korostetaan, että jo päätetyt tekoälyä koskevat politiikkatoimet tulisi toimeenpanna laadukkaasti ja kasvua tukien. Ennen kaikkea tämän osalta tulisi huomioida EU:n tekoälyasetus, jonka soveltaminen alkoi helmikuussa 2025 ja etenee vaiheittain. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää EU-tason toimenpiteisiin, joilla tuetaan toimeenpanon yhdenmukaisuutta jäsenvaltioissa. Virasto kiinnittää huomiota siihen, että komissio on tehnyt toimenpiteitä ja tarkastelee tekoälyasetuksen toimeenpanon sujuvoittamista ja yksinkertaistamista erityisesti pienten yritysten osalta. Tekoälyasetukseen liittyvä yhteinen neuvontapalvelu (AI Act Servic Desk) on uudenlainen tapa lisätä yritysten tasa-arvoa ja EU-tason lähestymistavan yhdenmukaisuutta.

Jarkko Saarimäki

Pääjohtaja

Mervi Kaikkonen

Kansainvälisten ja EU-asioiden johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 30.9.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.